

164.—HE WAIATA MO TE AOTAIHI.

(Ngati Porou).

Na Wi Taotu raua ko Henare Paringatai nga kupu, nga whakamarama.

Ko Te Aotaihi nui tenei i moe ra i a Tuterangiwhiu, tama a Tuwhakairiora. Ko nga kai matamua e haere katoa ana ki Okauwharetoa ma Te Aotaihi, nga kai o Te Kawakawa tae noa ki te takutai. Haramai ai a Te Aotaihi ki nga mara, ka tahore i nga hua. Koia a Tahore, he uri nana, he tamaiti na Pihapiharau.

Waiho te tamaiti
Kia tangi noa ana;
Mate mai nga kai
Tautari¹ rawa koe,
Koi whara te tamaiti
I te hue tuatahi;
Ka noho to tieki²
Ko Te Hikapaipai.³
Katahi hanga kino
Mou, e te whenua,
Hei mahi kai atu
Ma Tuwhakairiora,⁴
Te Whetumatarau⁵
Me ko Maungaroa.⁶

¹Tautari:—E ki ana a Wi Taotu ko te tikanga he "tieki." Ki te W.D5, ko te rakau tumatakahuki whakamatua i nga kaho tukutuku.

²Tieki:—Ki te reo o naiane "Kai-tieki."

³Te Hikapaipai:—He tipuna no Mere Katene Kanakana. Kaore he uri o Mere Katene i te ora. Ko ia ki te tieki i nga hue hei kawe ma Te Aotaihi. I noho ia ki Whakaea, ki Te Araroa.

⁴Tuwhakairiora:—He tipuna nui no Ngati-Porou, nana a Tuterangiwhiu, ka moe i a Te Aotaihi.

⁵Te Whetumatarau:—Kei te taha hauauru o Awatere wai; i mau te ingoa ki te maunga i runga ake o Te Araroa *tuone* kei reira te pa i horo i a Ngapuhi. (Tirohia te waiata Nama 21).

⁶Maungaroa:—Kei te taha rawhiti o Awatere awa, kei runga ake o Okauwharetoa pa.

165.—HE WAIATA AROHA.

Na Te Paea.

(Ngati-Porou).

Na Ani Kane Roki nga kupu, nga whakamarama.

No muri tata i nga whawhai Hauhau i titoa ai tenei waiata. Ko Te Paea no Ngati-Porou. Ka haramai a Patara ratau ko tana ope i Taranaki ki te kawae mai i nga mahi poropiti a Te Ua Haumene ki te Tairawhiti, ka uru tetahi wahanga nui o Ngati-Porou ki taua mahi. Ka nohia na te pa i Pukemaire e te Hauhau. Ko Te Wiwini, ko Te Wao, ko Takuta, ko Te Ngoungou, ko Taingahue etahi o te ope a Patara. Ka piri nga